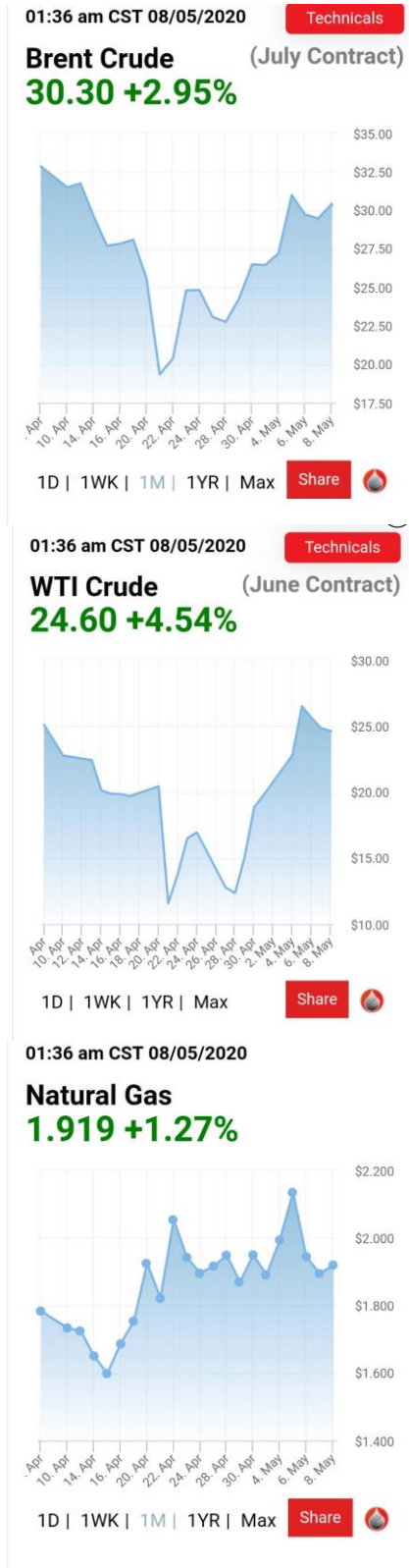

پایش بازار انرژی

پویایی های بازار

آخرین قیمت نفت برنت در روز گذشته ۳۰,۳۰ دلار هر بشکه برای تحویل در ماه ژوئن بود. قیمت نفت وست تگزاس اینترمدییت نیز به ۲۴,۶۰ دلار هر بشکه افزایش یافت. قیمت گاز طبیعی هم به ۱,۹۲ دلار هر یک میلیون بی تی یو افزایش یافت. هر سه شاخص نسبت به هفته های گذشته افزایش نشان می دهند.

تفسیر هفته

۱- در تاریخ خواهند نوشت که روزگاری قیمت نفت آن مقدار پایین آمد که از یک حلقه دستمال کاغذی قیمت یک بشکه نفت خام کمتر شد. در هفته های گذشته شاهد بودیم که قیمت نفت وست تگزاس اینترمدییت آن قدر کاهش یافت که فروشندگان این نوع نفت خام برای برداشت نفت و تخلیه انبارها حاضر بودند پولی هم پرداخت کنند. برای ثبت تاریخ می نویسم که در ۲۰ آوریل ۲۰۲۰ (اول اردیبهشت ۱۳۹۹) قیمت هر بشکه نفت خام WTI در بازار NYMEX منهای ۳۷,۶۳ دلار بود. پیامد این وضعیت چنان بود که در ایالات متحده آمریکا که بزرگترین تولید کننده آن زمان نفت خام بود، در عرض دو ماه ۵۰ درصد از تعداد دکل های حفاری بیکار شدند و ۴۰ درصد از تولیدکنندگان نفت و گاز این کشور قادر به پرداخت بدهی های خود نبوده و در آستانه ورشکستگی قرار گرفتند. ۲۲۰ هزار نفر از نیروی انسانی در بخش نفت و گاز آمریکا نیز از کار بیکار شدند. تا کنون ۳۳ میلیون نفر در ایالات متحده برای برخورداری از بیمه بیکاری نام نویسی کرده اند. اما این تنها نفت نبود که قیمت های آن در بازار دچار تلاطم شد. دیگر کالاها نیز پیش بینی می شود که کاهش قیمت داشته باشند. از جمله به گزارش سیتی گروپ قیمت سنگ آهن تک محموله از قیمت فعلی ۸۰ دلار هر تن در هفته آینده به ۷۰ دلار هر تن می رسد. دلیل اصلی آن وجود ۸۰ میلیون تن سنگ آهن اضافه بر تقاضا در بازار است. در این میان هزینه حمل و نقل فرآورده توسط کشتی بالا رفت. زیرا برخی از شرکت ها و دارندگان نفت خام از کشتی ها برای انبار کردن نفت خام بخصوص در اطراف فجیره روتردام، آنتورپف و سنگاپور استفاده کردند. بعنوان مثال هزینه حمل هر تن فرآورده بصورت متوسط در مسیر فجیره-سنگاپور در ۲۰۱۹، ۱۷,۶۶ دلار بود. در ۲۴ آوریل (۵ اردیبهشت) سال جاری به مقدار عجیب ۷۰,۹۲ دلار بر هر تن رسید. این مقدار به دلیل کمتر شدن تقاضا برای برآورده در ۴ مه (۱۵ اردیبهشت) سال جاری به ۶۵,۶۹ دلار در هر تن کاهش یافت. این مسئله بر قیمت فرآورده ها نیز تاثیر منفی گذاشت. چون محاسبه فرآورده در بازارهای مقصد می تواند قیمت خرید فرآورده در مبداء را تعیین نماید. بعنوان مثال مطابق محاسبات پلاتس یک بشکه سوخت جت در سنگاپور ۱۳,۰۶ دلار به فروش می رسد. هزینه حمل یک بشکه سوخت جت از فجیره به سنگاپور ۸ دلار محاسبه شده است. پس قیمت یک بشکه سوخت جت در خلیج فارس ۵,۰۶ دلار است که از قیمت های داخل ایران هم کمتر است.

۲- اقتصاد چین مجدداً در حال روشن کردن موتور خود می باشد. آمارها گواهی از افزایش واردات مواد اولیه و حامل های اولیه انرژی به چین نسبت به ماه های گذشته می باشد. در شش ماه اخیر برای اولین بار یک کشتی نفت خام آمریکا به ظرفیت ۱,۳ میلیون بشکه در میانه ماه مه به پالایشگاهی خصوصی در چین تحویل داده می شود. انتقال نفت خام در چارچوب توافق تجاری اخیر آمریکا و چین است که مطابق آن مقرر شد چین مقدار ۱۸,۵ میلیارد دلار از کالاهای بخش انرژی را از آمریکا با معافیت از برخی از تعرفه ها خریداری نماید. از طرف دیگر مجدداً تقاضا برای واردات سنگ آهن به چین در ماه آوریل نسبت به ماه مارس ۱۱,۴ درصد افزایش یافت. همچنین واردات زغال سنگ چین ۳۵ درصد در آوریل امسال نسبت به آوریل سال قبل افزایش داشته است. واردات نفت خام چین نیز در ماه آوریل نسبت به ماه مارس افزایش یافته است. در ماه مارس واردات نفت خام چین ۹,۶۸ میلیون بشکه در روز و در ماه آوریل ۹,۸۴ میلیون بشکه در روز بوده است.

۳- بنظر می رسد که علیرغم ضررهای متعددی که کشورهای متکی به نفت مانند قزاقستان، نیجریه، عراق و ونزوئلا متقبل شدند، یک کشور از قبال مسائل مربوط به کرونا و کم شدن تقاضا به امتیازاتی دست یافت. عربستان سعودی بلحاظ آینده پژوهی به وضعیت قابل قبولی رسید. قیمت پایین نفت برای کشوری که اگر قیمت نفت ۸۰ دلار باشد، کسری بودجه نخواهد داشت، رنج آور بود. در اولین فصل سال ۲۰۲۰ عربستان ۹ میلیارد دلار کسر بودجه ببار آورد. وزیر دارایی عربستان هفته گذشته اعلام کرد که عربستان ناچار است که هزینه هایش را کمتر کرده و بخشی از پروژه های مربوط به چشم انداز ۲۰۳۰ را با تاخیر اجرا نماید. وزیر دارایی عربستان همچنین از قصد این کشور برای قرض گرفتن ۵۸ میلیارد دلار در ۲۰۲۰ می دهد. در ۲۰۱۹ نسبت بدهی به تولید ناخالص داخلی عربستان حدود ۲۴ درصد بوده است که نرخ پایینی است. همچنین وزیر دارایی گفت که تا کنون ۳۲ میلیارد دلار از منابع ارزی این کشور هزینه شده است. اکنون بانک مرکزی عربستان دارای ذخائری حدود ۴۷۴ میلیارد دلار است. اما عربستان سعودی با ایجاد ظرفیت اضافی برای خود، آینده خود را تامین کرده است. زمانی که اقتصاد مجدداً بکار افتد، قیمت نفت بالا خواهد رفت و این عربستان سعودی است که با ظرفیت ۱۲ میلیون بشکه ای خود می تواند دلارها را جارو کند. به تازگی عربستان و کویت برای تولید مشترک از منطقه موسوم به بیطرف به توافق رسیدند. در همین حال عربستان قیمت نفت صادراتی خود را برای بازارهای آسیایی افزایش داد. در جریان جنگ قیمت مابین روسیه و عربستان، عربستان نفت خود را با تخفیف های بالا به بازارهای آسیایی روانه کرد. تا آنجا که در آخرین روزهای ماه آوریل عربستان تخفیفی در حدود ۷,۳۰ دلار هر بشکه برای مشتریان نفت خود قائل بود. حالا عربستان ۱,۴۰ در هر بشکه قیمت نفت سبک خود را بالا برده است.

۴- از ابتدای ماه مه ۲۰۲۰، توافق ۲۳ کشور متشکل از ۱۳ کشور عضو اوپک و ۱۰ کشور غیرعضو اجرایی شد. اوپک که در ماه آوریل مجموعاً ۳۰,۷۹ میلیون بشکه در روز تولید می کرد، متعهد شد که بیشتر از ۲۰,۶۰ میلیون بشکه در روز تولید نکند. ایران، ونزوئلا، و لیبی از این کاهش مستثنی شدند. ایران به نظر می رسد تنها ۲,۲ میلیون بشکه در روز تولید دارد. لیبی نیز ۸۰۰ هزار بشکه بیشتر تولید ندارد. عربستان سعودی مطابق این توافق می باید ۸,۴۹ میلیون بشکه در روز تولید نماید. آخرین باری که عربستان از این مقدار کمتر تولید کرده در سپتامبر ۲۰۱۹ و حمله موشکی به تاسیسات نفتی در عبیق بوده است. امارات عربی متحده که در ماه گذشته ۳,۸۴ میلیون بشکه در روز تولید می کرد، باید به ۲,۴۵ میلیون بشکه تولید در روز بازگردد. کویت که به یمن اضافه شدن تولید از منطقه بیطرف تا ۳,۱۵ میلیون بشکه در روز تولید می کرد، اکنون باید به ۲,۱۷ میلیون بشکه در روز بسنده کند. وزیران نفت و انرژی کشورهای عضو و غیر عضو سازمان کشورهای صادرکننده نفت (اوپک) در دهمین نشست فوق العاده خود از طریق وینار در ۱۲ آوریل (۲۴ فروردین ماه) متعهد شدند تولید روزانه خود را از اول ماه مه (۱۲ اردیبهشت ماه) ۹ میلیون و ۷۰۰ هزار بشکه در ماههای مه و ژوئن کاهش دهند. همچنین کشورهای تولیدکننده نفت اوپک و غیراوپک حاضر در توافقنامه همکاری در این نشست توافق کردند پس از پایان دو ماه، به مدت ۶ ماه از یکم ژوئیه تا ۳۱ دسامبر سال ۲۰۲۰ روزانه ۷ میلیون و ۷۰۰ هزار بشکه کاهش عرضه داشته باشند و در بازه زمانی یکم ژانویه ۲۰۲۱ تا ۳۰ آوریل ۲۰۲۲ به مدت ۱۶ ماه نیز روزانه ۵ میلیون و ۸۰۰ هزار بشکه تولید خود را کاهش دهند. حال وزرای نفت و انرژی کشورهای اوپک پلاس قرار است در ۱۰ ژوئن (۲۱ خرداد) مجدداً از طریق مجازی با یکدیگر ملاقات نموده وضعیت بازار را بررسی نمایند.

۵- عراق که در آوریل ۲۰۲۰، ۴,۵۴ میلیون بشکه تولید داشت برای همراهی با توافق باید یک میلیون بشکه از تولید خود را کم کند. اما این کشور از این کار طفره می رود. گزارش شده که هیچ کدام از مشتریان نفت خام عراق تاکنون از طرف شرکت نفت بصره پیامی مبنی بر کاهش صادرات عراق دریافت نکرده اند. این در حالیست که نهایتاً پارلمان عراق در ۱۸ اردیبهشت دولت عراق به رهبری مصطفی کاظمی را تایید کرده و ۱۵ وزیر پیشنهادی رای اعتماد گرفتند. ۵ وزیر رای اعتماد نگرفتند. در میان وزرای تایید شده هیچکدام از اکثریت شیعه عراق نیستند. وزرای خارجه و نفت هنوز مشخص نیستند. اندکی بعد آمریکا معافیت واردات برق عراق از ایران را به مدت ۱۲۰ روز دیگر تمدید کرد.

۶- نهایتاً تقاضای جهانی برای نفت خام مجدداً صعود خواهد کرد. آژانس بین المللی انرژی در آخرین پیش بینی خود اظهار نظر کرده است که در آخر ۲۰۲۰ تقاضا برای نفت خام بین ۲ تا ۳ درصد از متوسط ۲۰۱۹ کمتر خواهد بود. متوسط ۲۰۱۹ حدود ۱۰۰ میلیون بشکه در روز بوده است. آژانس

اطلاعات انرژی وزارت انرژی آمریکا پیش بینی می کند که تقاضا برای نفت به سطح بالای قبل از شیوع بیماری کووید ۱۹ تا پایان سال ۲۰۲۰ برگردد. در طرف مقابل عرضه جهانی نفت به این زودی ها به مرحله قبل از کرونا برنخواهد گشت و به زمان بیشتری نیاز دارد. زیرا سرمایه گذاری در پروژه های جدید نفت و گاز به کمترین حد رسیده و فعالیت نفت و گاز شیل در آمریکا به آهستگی رشد می کند. با توجه به کمبود انبارهای زمینی برای ذخیره نفت تولیدی و اشباع شدن ذخائر زمینی و دریایی از نفت خام، لاجرم باید تولید در برخی از حوزه های نفتی متوقف شود. در این صورت برخی از حوزه های نفتی ریسک این را دارند که دوباره نتوانند به تولید بازگردند. برخی دیگر به زمان و سرمایه اضافی نیاز دارند تا دوباره در جریان تولید قرار گیرند. این را نیز باید علاوه کرد که نفت شیل آمریکا و کانادا نخواهند توانست به زودی به حالت پیشاکرونا بازگردند. قبل از کرونا آمریکا ۱۳ میلیون بشکه در روز تولید داشت اما پیش بینی می شود که ۳۰ درصد از آن که بخشی از تولید از حوزه های نفتی و گازی شیل است دیگر به چرخه تولید بازنگردد. به گفته یکی از مشاوران نفتی، تا ۴ میلیون بشکه در روز ممکن است که بعد از بازگشت به وضعیت عادی به حوزه های نفتی به تولید بازنگردند. از طرف دیگر حتی اگر تقاضا در سالهای آینده رشد نکند، به دلیل کاهش طبیعی در تولید نفت در چاه های نفتی، حدود ۶ میلیون بشکه نفت در روز مورد نیاز است تا جایگزین شود. در اکثر کشورها بر صنعت نفت و گاز بصورت سیستماتیک فشار وارد می شود. فشارهای سیاسی و اجتماعی در مورد این که انرژی های فسیلی آلوده کننده محیط زیست و مولد گازهای گلخانه ای هستند. از طرف دیگر برای بنگاه های متوسط و کوچک بازگشت سرمایه در این صنایع زیاد نیست.

۷- اقتصاد اروپای متحد از شیوع ویروس کرونا بشدت آسیب دیده است. در بهار ۲۰۲۰ تولید ناخالص داخلی مجموعه کشورهای عضو اتحادیه ۷,۷۵ درصد نسبت به فصل مشابه در سال گذشته کمتر شده است. بدلیل کاهش روابط بین کشورهای اتحادیه پیش بینی می شود که در سال ۲۰۲۰ تولید ناخالص داخلی اتحادیه اروپا با کاهش ۷,۴ درصد نسبت به ۲۰۱۹ به پایان برسد. اما رشد اقتصادی اتحادیه در ۲۰۲۱ نسبت به ۲۰۲۰، ۶,۲۵ درصد بیشتر باشد.

۸- البته تغییر سبک زندگی در پساکرونا محتمل است. آیا به صورت دائمی بشر به سمت تغییر سبک زندگی می رود و یا مجدداً به نفت خام ارزان و روان بشریت معتاد می شود؟ در چین رفت و آمد به وسیله خودروهای سواری مجدداً عادی شده، حمل بار هم بوسیله کامیون ها به حالت اولیه باز گشته است. اما پرواز هواپیماها همچنان متوقف است که حدود ۸ درصد از کل مصرف نفت خام جهان را شامل می شود. ممکن است تقاضا برای سوخت بیشتر شود، اگر مردم حس کنند که سوار شدن بر خودرو شخصی آنها را ایمن تر می کند تا سوار شدن بر وسایل نقلیه عمومی. از طرف دیگر

محیط زیست و پی گیری کنترل تغییر اقلیم نیازمند همکاری های جهانی است. در حالیکه از پیامدهای شیوع ویروس کرونا انزوای است.

۹- قیمت نفت خام سنگین ایران در هفته منتهی به یکم ماه مه (۱۲ اردیبهشت ماه) نسبت به مدت مشابه پارسال بیش از ۵۵ دلار برای هر بشکه کاهش یافت. به گزارش شاننا در حالی که قیمت نفت خام سنگین ایران در هفته منتهی به یکم ماه سال گذشته میلادی ۶۹ دلار و ۱۲ سنت بود، این رقم امسال به ۱۳ دلار و ۹۸ سنت برای هر بشکه رسیده است.

۱۰- در بخش گاز طبیعی مایع شده (LNG) پیش بینی می شود که عرضه آن در ۲۰۲۰ به ۳۸۰ میلیون تن برسد. این مقدار از ۲۰۱۹، ۱۹ میلیون تن بیشتر است. در حالیکه در بخش تقاضا پیش بینی رستاد انرژی این است که جهان تنها به ۳۵۹ میلیون تن از ال ان جی نیاز دارد، در حال حاضر مخازن نگهداری و انبار ال ان جی در اروپا مملو از این گاز مایع شده است. سرمایه گذاری از گذشته برای زیرساخت هایی انجام شده که قرار است تا ۲۰۲۵، ۱۰۰ میلیون تن دیگر به تولید سالانه اضافه شود. قرار بود ۳۰ میلیون تن از این ظرفیت تا ۱۸ ماه پس از ابتدای ۲۰۲۰ به تولید برسد که با شیوع کرونا پایان به موقع تاسیسات همراه با تردید است.

